

Список використаних джерел:

1. Жиленко К. М., Яровенко Т. С., Ставицька А. В., Самойленко А. О. Основні аспекти сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Сливенко В. А., Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. URL: http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.
5. Пшиченко В. В., Пшиченко В. С. Навчальний посібник для самостійної роботи з дисципліни «Гігієна та екологія», розділ «Гігієна харчування»: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. 144 с.
6. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>.
7. Кричківська Л. В. та ін. Безпека харчових продуктів: антиаліментарні фактори, ксенобіотики, харчові добавки: навч. посібник. Харків: НТУ «ХП», 2021. 98 с.
8. Кузьмін О. В., Ісаєнко В. М. Харчова та санітарна токсикологія: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 556 с.

Канд. істор. наук Сливенко В. А., Кісіль Б. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ
У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ**

У сучасній науці існує безліч визначень професійної культури, узагальнюючи які можна сказати, що ділова культура фахівця включає спеціальні знання, комунікативні навички, ціннісні орієнтації, поведінкові моделі та норми етики. На основі цього можна виділити критерії та показники формування професійної культури, які дозволять діагностувати та оцінити представленість ділової культури у фахівця у сфері гостинності.

Сьогодні фахівці пропонують різні версії розуміння професійної культури. Вони розглядають її як сукупність професійних та загальнокультурних компетенцій, які забезпечують ефективне вирішення завдань у сфері гостинності. У свою чергу, це визначає ділову культуру як систему норм, правил, цінностей та моделей поведінки, що сприяють продуктивній професійній діяльності.

Критерії та показники у контексті формування професійної культури відіграють ключову роль в оцінці її розвитку у фахівців в сфері гостинності. Критеріями є узагальнені показники, за якими можна робити висновки про ступень освоєння цінностей ділової взаємодії, тоді як показники конкретизують ці висновки, дозволяючи виявити і виміряти їх прояви на практиці. Вони можуть мати як кількісний, так і якісний характер, визначаючи глибину засвоєння та застосування професійних норм у діловому середовищі.

Одним із ключових аспектів, що впливають на рівень професійної культури у сфері гостинності, є компетентність, що включає сукупність знань, навичок та особистісних якостей, які необхідні для ефективного виконання професійних обов'язків. В її основі лежить когнітивний критерій, що відображає знання етичних норм, стандартів ділового спілкування та розуміння принципів професійної етики. Поінформованість у цих питаннях дозволяє фахівцеві орієнтуватися у правилах ділової взаємодії, розуміти основи корпоративної поведінки та усвідомлено вибудовувати свою професійну комунікацію. Однак володіння нормами та принципами не завжди означає успішне втілення професійної культури у сфері гостинності. Важливу роль відіграє комунікативний аспект, що включає навички ефективної взаємодії з колегами та ділового спілкування під час обслуговування відвідувачів. Вміння аргументувати свою точку зору, конструктивно вирішувати конфлікти та адаптуватися до різних форматів ділового спілкування стає ключовим елементом професійної поведінки.

Ще одним критерієм сформованості ділової культури у сфері гостинності виступає її поведінковий вираз, що демонструє реальне дотримання встановлених норм і стандартів. Здатність фахівця дотримуватися ділового етикету, виявляти повагу та толерантність у ділових відносинах, а також ефективно використовувати сучасні технології для взаємодії з колегами та партнерами свідчить про рівень інтеграції ділової культури у професійну діяльність.

Не менш важливим є мотиваційно-ціннісний критерій, який характеризує ставлення фахівця до своєї професійної діяльності та норм ділової взаємодії. Рівень відповідальності, прихильність до етичних принципів, прагнення до професійного розвитку та готовність до продуктивної співпраці з колегами визначають глибину включеності людини у професійну спільноту. Саме внутрішні

установки та ціннісні орієнтації формують основу сталої ділової поведінки та впливають на готовність дотримуватися норм культури у сфері гостинності.

Таким чином, формування професійної культури у сфері гостинності є багатоаспектним процесом, що включає як когнітивне освоєння норм, так і їх застосування у практичній діяльності. Воно пов'язане не тільки з професійними знаннями та комунікативними навичками, але й з особистісними цінностями, які визначають готовність фахівця дотримуватись етичних стандартів та активно розвивати своє професійне середовище. Отже, саме за цими критеріями і має проводитися оцінка сформованості ділової культури фахівця. Разом з тим, для кожного із зазначених критеріїв необхідно виділити показники як діагностичні маркери, що дозволяють визначати наявність ділової культури спеціаліста та її відповідність сучасному рівню розвитку людської культури загалом.

Список використаних джерел:

1. Жиленко К. М., Яровенко Т. С., Ставицька А. В., Самойленко А. О. Основні аспекти сталої розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Сливенко В. А, Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. URL: http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.